

**First Professional BAMS (Part I) Degree Supplementary Examinations,
March 2016
SANSKRIT - Paper II**

Time: 3 Hours

Total marks:100

• **Answer All Questions**

1. व्याख्यात : (10)
 - धर्मार्थं नार्थकामार्थमायुर्वेदो महर्षिभिः ।
प्रकाशितो धर्मपरैरिच्छद्भिः स्थानमक्षरम् ।।
 - शुकवत् भाषणं कुर्यात् बकवद्ध्यानमाचरेत् ।
अजवच्चर्वणं कुर्यात् गजवत्स्नानमाचरेत् ।।
 - हिताशी स्यान्मिताशी स्यात् कालभोजी जितेन्द्रियः ।
पश्यन् रोगान् बहून्कष्टान् बुद्धिमान् विषमाशनात् ।।
 - न यत्रास्ति गतिर्वायो रश्मीनां च विवस्वतः ।
तत्रापि प्रविशत्याशु बुद्धिर्बुद्धिमतां सदा ।।
2. टिप्पणीलिखत : (10)
 - व्यायामः । • ब्रह्मचर्यम् । • जलम् । • चिकित्सा । • मृगया ।
3. अर्थमुक्त्वा स्ववाक्येषु योजयत : (10)
 - पुनः पुनः । • क्रमेण । • सहसा । • केवलम् । • किन्तु ।
4. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत : (10)
 - यस्य यदा विभवः स्यात्तस्य तदा दासतां यान्ति । • पुत्रगात्रस्य संस्पर्शश्चन्दनादतिरिच्यते ।
 - “महाजनो येन गतः स पन्था” । • उदारचरितानान्तु वसुधैव कुटुम्बकम् ।
 - साधु मातुल ! गीतेन मया प्रोक्तोऽपि न स्थितः ।
5. ग्रन्थोक्तरीत्या विशदयत : (5)
 - आहारः ।
6. सूचितकथां लिखत : (5)
 - कर्कटेन द्वितीयेन जीवितं परिरक्षितम् ।
7. ग्रन्थोक्तरीत्या वर्णयत : (5)
 - तिस्रः एषणाः ।
8. टिप्पण्यौ लिखत : (5)
 - शालाक्यतन्त्रम् • प्रतिसंस्करणम् ।
9. विभागान् निर्दिशत : (5)
 - स्नानम् । • अष्टाङ्गायुर्वेदः ।

10. एकैकेन वाक्येन संस्कृतभाषायामुत्तरयत :

(5)

- आयुर्वेदोपदेशेषु विधेयः परमादरः कथम्? ● आप्तस्य लक्षणं किम्? ● सर्वशरीरबाधकरं किम्?
- कः वैद्यनिन्दितः? ● कः स्वस्थ इत्यभिधीयते?

11. रूपाणि लिखत :

(5)

- भविष्यति । ● भवतु ।

12. रूपाणि लिखत :

(5)

दकारान्तः पुल्लिङ्गः 'तद्' शब्दः

13. विगृहणीत :

(5)

- दुर्लभम् ● आयुर्वेदः ● अन्नम् ● कुपुरुषः ● व्यायामः

14. यथोचितं योजयत :

(5)

अन्नम्	-	भूतात्मा
वायुः	-	श्रृगालः
नापितः	-	सत्त्वावचयः
गर्दभः	-	क्षुधातुरे
औषधम्	-	क्षुरकः

15. अर्थं लिखत :

(5)

- कर्कटिका । ● सारमेयः । ● कौलिकः । ● आमिषः । ● कुब्जः ।

16. प्रयोगं विपरिमणयत :

(5)

- जनाः सुखं अनुभवन्ति । ● रामेण त्वं दृश्यसे । ● त्वं मां नयसि । ● बालैः क्रीड्यते ।
- वायुः साधकं हन्ति ।
